

Bilag 1.

Rigsarkivet. København, den 21. November 1904.

Ved en Paategning paa en Skrivelse af 15. d. M. fra Professor H. Olrik har Deres Ekscellence udbedt sig Oplysninger fra Rigsarkivet om det i Skrivelsen nævnte Spørgsmaal om, hvor mange Eksemplarer Kong Frederik VI. lod uddele til Skolerne af N. F. S. Grundtvigs Oversættelse af Saksens og Snorres Historieværker. I den Anledning skal jeg oplyse følgende:

Blandt de Opgaver, som det i 1809 stiftede „Selskab for Norges Vel“ havde sat sig, var ogsaa Udgivelsen af en ny Oversættelse af Snorre Sturlesens Norske Kongekrone. Efter længere Tids indledende Forhandlinger og efter at have indhentet Betænkninger fra den litterære Komite i Selskabets københavnske Afdeling vedtog Selskabets Direktion i et Møde 23. Maj 1812 at bekoste Oversættelsen og Udgivelsen. Oversættelsen skulde besørges af en Islænder, daværende Overlærer i Slagelse Arnesen, dog skulde de metriske Partier oversættes af Pastor N. F. S. Grundtvig. Oversættelsen skulde udgives i 2 Bind og trykkes i 2,000 Eksemplarer. Overlærer Arnesen gjorde imidlertid ikke noget ved Arbejdet, og da han i Maj 1813 paa en Forespørgsel fra den københavnske Afdeling erklærede, at hans Embedsforretninger ikke tillode ham at fremme Arbejdet med den fornødne Hurtighed, overdroges Arbejdet med den norske Direktions Billigelse til Grundtvig. Denne tog derefter fat paa Arbejdet, men inden der var noget fuldendt, blev Norge skilt fra Danmark. Paa et Møde i den københavnske Afdeling 3. August 1815 besluttedes det at opløse denne og danne et nyt Samfund, der kunde vedligeholde den litterære Forbindelse med Norge; Selskabets Hovedformaal skulde være at udgive Nordens gamle Historieskrivere. Etatsraad Pram, Højesteretsadvokat F. W. Treschow og Pastor Grundtvig valgtes til at træde sammen i en Komite for at indgive Forslag til det ny Samfunds Organisation. Paa Mødet erklærede Grundtvig tillige, at han med Hensyn til Oversættelsen af Snorre betragtede sig som løst fra sine Forpligtelser til Selskabet for Norges Vel, da han i lang Tid ikke havde hørt fra dette og heller ikke kunde underkaste sig de Vilkaar, Selskabet stillede. Han vilde nu tillige udgive en Oversættelse af Saxo. For at disse 2 Oversættelser skulde kunne sælges til Menigmand for en billig Pris, foreslog han, at det ny Samfund skulde udsende Prøver af begge Oversættelser, ledsagede af en Indbydelse til at yde Bidrag til dette Formaalets Opnaaelse.

Kort efter udstedte de ovennævnte 3 Herrer en Indbydelse til at træde ind i det ny Samfund, der kom til at hedde: Selskabet for nordiske Oldskrifter, og 18. September 1815 sendtes Prøver af Oversættelserne rundt til en Række bekendte Mænd i hele Landet tilligemed en Opfordring til at yde Bidrag til Trykningen, saa Oversættelserne kunde sælges til en meget billig Pris til Menigmand; tillige opfordredes de til at lade Indbydelsen og Prøverne cirkulere, særlig blandt de gejstlige, og modtage og indsende de tegnede Bidrag. Indbydelsen og Prøverne sendtes ogsaa til Kongen, fra hvis Chatolkasserer Bugge Komiteen under 3. November 1815 modtog Meddelelse om, at den, naar den kunde nedlægge bestemt allerunderdanigst Indberetning om, at den forehavende Oversættelse virkelig vil udkomme, ogsaa kunde forvente et Bidrag af Chatolkassen. I den følgende Tid indkom der ogsaa en Del Bidrag, særlig viste Studenterne stor Offervillighed, men først da Fyns litterære Selskab, hvori Guvernøren i Odense Prins Christian Frederik tog sig særlig varmt af Sagen, i Juli 1816 havde indsendt 2,700 Rdlr., kunde man for Alvor tænke paa at begynde Trykningen. 3. August 1816 udsendte Komiteen en Redegørelse (se Bilag 2) for de indkomne Bidrag. Der var da indkommet 6,307 Rbdl. 5 Mk. N. V. fra Danmark og 2,975 Rbdl. norsk fra Norge. Ved de indkomne Bidrag blev Selskabet sat i Stand til at lade en Del af Oversættelserne sælge som en Folkeudgave (paa 2,000 Eksemplarer) for Menigmand. Hvert af disse Eksemplarer af hvert Værk kom til at koste 1 Rbdl. indbundet (3 Mk. for hver Del), hvilket var